

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління соціології

Т.Ф. Бірюкова

« 28 » жовтня 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА СОЦІОЛОГІЯ

підготовки магістрів

денної та заочної форми здобуття освіти

освітньо-професійна програма Соціологія

спеціальності 054 Соціологія

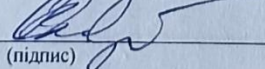
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

ВИКЛАДАЧ: Сорокіна Олександра Сергіївна, к.філос.н., доцент кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

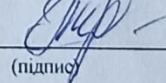
Протокол № _____ від “___” _____ 2024 р.

Завідувач кафедри соціології

 В.О. Скворець
(підпис) (ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

 Т.О. Ратушна
(підпис) (ініціали, прізвище)

2024 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: sorokina.soc@gmail.com

Телефон: 063 711 22 15

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення); Telegram за номером 063 711 22 15

Кафедра: соціології, 4 корп. ЗНУ, ауд. 309, вул. Дніпровська, 33а

1. Опис навчальної дисципліни

Метою курсу «Інституціональна соціологія» сформувати у студентів цілісне уявлення щодо інституціональної структури суспільства, інституціональних матриць та інституціонального укладу, які регулюють суспільне життя. Отриманні знання дозволять виявляти функції та дисфункції інституту, швидко реагувати на суспільний запит за допомогою організаційних важелів та підтримувати ефективні відносини між соціальним інститутом особами, залученими до його діяльності.

Отримані навички матимуть прикладне значення та дозволять: виявляти тип інституційної матриці в конкретному суспільстві; виділяти детермінанти розвитку інституту та його уповільнення; сприяти розвитку нових інститутів; координувати взаємодію соціальних інститутів при вирішенні суспільно значущих питань.

Структура курсу включає дослідження класичних концепцій інституційного порядку; аналіз механізмів інституційного примусу та його реалізації у суспільстві; визначення шляхів трансляції інституційного порядку та «соціальної смерті» інститутів; визначення ефективності та довготривалих наслідків інституційних змін.

У концептуальному, інформаційному і логічному плані даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Соціокультурний розвиток людства», «Глобалізація: соціологічний аналіз».

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	1-й	1-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	8 год.	2 год.
Семінарські заняття	14 год.	2 год.
Практичні заняття		
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	68 год.	86 год.
Консультації	Кількість: 2 год. особисті – середа, 16.0-17.00, IV корпус, ауд. 309; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: sorokina.soc@gmail.com	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=4190	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle; виконання індивідуальної роботи.
ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle.
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle; виконання індивідуальної роботи.
ЗК02. Здатність працювати автономно.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle; виконання індивідуальної роботи.
СК11. Здатність аналізувати новітні досягнення теоретичної соціології, які є основою для формування критичної соціологічної саморефлексії у процесі пізнання складної соціальної реальності.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle.
РН01. Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle.
РН02. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle.
РН04. Застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle; виконання індивідуальної роботи.
РН07. Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle.
РН08. Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Відповідні на практичних заняттях, виконання завдань та тестування у в системі Moodle.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Структура, функції та категоріальний апарат інституціональної соціології

Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Інституціональна соціологія»

Передумови зародження інституціоналізму в науковій думці кінця ХІХ-початку ХХ століття. Наукові концепції, що передували виникненню інституціоналізму: органіцизм (Г. Спенсер), розробка принципу кумулятивної причинності (Т. Веблен). Виділення функцій соціальних інститутів та їх реалізація. Рівні дослідження соціальних інститутів. Етнометодологічні дослідження соціальних інститутів (інтерв'ювання, проведення переговорів, розв'язання конфліктів. Інституційні та неоінституційні концепції економіки (Дж. Коммонс «Інституційна економіка», У. Мітчел «Ділові цикли», Дж. Гелбрейт, «Нове індустріальне суспільство»). Нова інституційна теорія (В. Радаєв). Ефективність соціальних інститутів та методики їх визначення.

Тема 2. Інституційна пам'ять.

Співвідношення понять «історична пам'ять», «соціальна пам'ять» та «інституційна пам'ять». Особливості конструювання та деконструювання інституційної пам'яті: інститут менторства, створення банків знань та інформації, використання та поширення відеоматеріалів, програми обміну досвідом. Репродуктивне та конструктивне відтворення інституційної пам'яті. Матриці та «маски» інституційної та соціальної пам'яті. «Символічна смерть» соціального інституту. Особливості української інституційної пам'яті та її вплив на розвиток суспільства. Хаотизація інституційних трансформацій в українському суспільстві. Вплив соціальних протиріч на формування новітньої соціальної пам'яті.

Тема 3. Інституційні матриці.

Поняття інституційної матриці та її властивості (симетрія, взаємообумовленість, домінантність, комплементарність, інваріантність комплементарності). Джерела інституційних змін (суспільна активність, інституційний обмін, діяльність органів державної влади). Примусове формування соціальних інститутів. «Міметичне перенесення» соціальних інститутів у суспільствах різних типів. Критерії успішності та завершеності інституційного обміну. Матриці типу Х та типу У. Взаємообумовленість та трансформації матриць. Структурні елементи матриць: інститути ідеології, інститути політичного устрою, економічні інститути. Системні ризики інституційних матриць.

Тема 4. Поняття «соціальний інститут» в соціології.

Проблема визначення поняття «соціальний інститут». Класифікації соціальних інститутів. Формальні та неформальні соціальні інститути, їх взаємодія. Інституціональна структура суспільства. Базові соціальні інститути. Функції соціальних інститутів (основні підходи до визначення). Явні та латентні функції. Ефективність діяльності соціальних інститутів. Прояви дисфункцій соціальних інститутів, передумови їх виникнення. Суспільні потреби: сутність та характеристика. Соціальний контроль, форми соціального контролю. Інституціоналізація як соціальний процес. «Інституціоналізація» та «соціальний інститут»: зв'язок та співвідношення понять. Основні етапи інституціоналізації.

Тема 5. Зміна інституційного порядку в українському суспільстві.

Розвиток та зміни соціальних інститутів. Еволюційний та революційний шляхи розвитку соціальних інститутів. Досвід еволюційного та революційного шляхів інституціональних змін в Україні. Основні чинники інституціональних змін їх характеристика. Специфіка перебудови соціальних інститутів при переході від радянського до пострадянського суспільства. Особистість в контексті змін інституціональної організації суспільства. Специфіка новітніх інституційних трансформацій в Україні. Особливості трансформації інститутів держави та державного управління,

інститутів громадянського суспільства, політичної влади, приватної власності, інститутів сім'ї та шлюбу.

Розділ 2. Соціальні механізми інституційних трансформацій

Тема 6. Тенденції трансформацій базових соціальних інститутів.

Трансформація процесу інституціоналізації в сучасному світі. Прискорення соціальних та інституційних змін. Механізми виникнення та закріплення нових соціальних інститутів. Процеси організації та самоорганізації у трансформації соціальних інститутів. Соціальний опір діяльності новітніх інституційних утворень. Тенденції трансформації інститутів держави та державного управління, інститутів громадянського суспільства, політичної влади, приватної власності, релігійних інститутів, інституту освіти, інституту сім'ї та шлюбу. Інституціоналізація релігійних та неорелігійних спільнот у суспільствах із різними типами соціально-економічних укладів.

Тема 7. Інституційний примус.

Поняття соціального примусу та його види. Роль примусу у соціальному житті за Е. Друкгеймом. Функції примусу. Економічний та позаекономічний примуси. Прямий та опосередкований примус. Насильство як форма примусу. Ненасильницький примус. Принцип протиборства за запобігання насильству. Санкціонована система примусу. Зовнішній та внутрішній державний примуси. Патерналістська система примусу. Співвідношення соціального паразитизму та примусу. Трансформація системи примусів в залежності від типу суспільства. Система примусів в громадянському суспільстві. Примус у політичній, економічній, культурній та соціальній сферах суспільства.

Тема 8. Інституціоналізація церемоній та ритуалів.

Співвіднесення понять «норма», «зразок», «обряд», «традиція», «церемонія» та «ритуал». Поняття ритуалу та ритуалізму. Співвідношення ритуалів та церемоній. Сутнісні ознаки ритуалу. Функції ритуалів. Ритуали попередження та ритуали презентації (І. Гофман). Кризові ритуали, календарні, ритуали інтенсифікації, ритуали спорідненості. Жіночі, чоловічі та змішані ритуали. «Чисті форми взаємодії» Г. Зіммеля. Ритуалізація соціальних інститутів. Ритуалізм у концепціях Г. Гарфінкеля та Р. Мертона. Релігійність первісних спільнот у працях Е. Друкгейма. Негативні та позитивні ритуали. Магічні та релігійні ритуали. Церемонія інаугурації. Військові церемонії. Церемонії, пов'язані із діяльністю Папи Римського. Церемонії, пов'язані із королевськими родинами. Релігійні церемоніали.

Тема 9. Інститути масової комунікації.

Сутність та ознаки масової комунікації. Функції масової комунікації: соціалізація, соціальне управління, формування громадської думки, ідеології. Ефективність комунікатора та стандартні методики її вимірювання. Співвідношення понять «критерій» та «індикатор». Критерії оцінки ефективності комунікатора. Тенденції масової комунікації: глобалізація, демасовізація, конгломерація, конвергенція. Їх позитивні аспекти та критика. Особливості аудиторії багатоканального медіа середовища. Аудиторія як об'єкт маніпуляції та аудиторія як рівноправний партнер в комунікаційному процесі. Особливості медіа споживання, ознаки та причини формування адикції.

4. Теми лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Вступ до навчальної дисципліни «Інституціональна соціологія»	2	2	один раз на 2 тижні
2	Інституційна пам'ять.	2		один раз на 2 тижні
3	Зміна інституційного порядку в українському суспільстві.	2		один раз на 2 тижні
4	Інституційний примус.			один раз на 2 тижні
Разом		8	2	

6. Теми семінарських занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	Тема. Трансформація соціальних інститутів в Україні. План. 1. Специфіка трансформації СІ у пострадянських країнах. 2. Трансформація інститутів приватної власності. 3. Трансформація економічних інститутів. 4. Трансформація політичних інститутів. 5. Трансформація інститутів охорони громадського порядку.	2	2	один раз на 2 тижні
2	Тема. Церемонії та ритуали в діяльності соціальних інститутів. План. 1. Роль церемоній та ритуалів в суспільному житті. 2. Церемонія інаугурації. 3. Військові церемонії.	2		один раз на 2 тижні
3	Тема. Церемонії та ритуали в діяльності соціальних інститутів. План. 1. Церемонії, пов'язані із діяльністю Папи Римського. 2. Церемонії, пов'язані із королівськими родинами. 3. Релігійні церемоніали.	2		один раз на 2 тижні
4	Характеристика соціальних інститутів. – передумови виникнення – функції – специфіка його соціологічного дослідження (та відповідні наукові праці) – особливості функціонування в сучасній Україні – можливі напрями реформування.	2		один раз на 2 тижні
5	Тема. Інституційні зміни. План.	2		

	<ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види інституційних змін. 2. Індикатори інституційних змін. 3. Магістральні шляхи інституційних змін. 4. Агенти інституційних змін. 			
6	<p>Тема 7. Інституційний примус.</p> <p>План.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття соціального примусу та його види. Роль примусу у соціальному житті за Е. Дркгеймом. 2. Функції примусу. Економічний та позаекономічний примуси. Прямий та опосередкований примус. 3. Насильство як форма примусу. Ненасильницький примус. 4. Система примусів в громадянському суспільстві. <p>Примус у політичній, економічній, культурній та соціальній сферах суспільства.</p>	2		
7	<p>Тема 9. Інститути масової комунікації.</p> <p>План.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Сутність та ознаки масової комунікації. Функції масової комунікації. 2. Ефективність комунікатора та стандартні методики її вимірювання. 3. Критерії оцінки ефективності комунікатора. 4. Тенденції масової комунікації: глобалізація, демасовізація, конгломерація, конвергенція. 	2		
Разом		14	2	

3. Самостійна робота

№ змістового модуля	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	
		о/д.ф.	з.ф.
1	1. Сучасне розуміння інституціональної соціології. 2. Типи інституційних матриць.	16	22
2	1. Типи примусу. 2. Трансформація державних інститутів.	16	22
3	1. Трансформація економічних інститутів. 2. Трансформація інституту приватної власності.	17	21
4	1. Формальні та неформальні соціальні інститути. 2. Функції та дисфункції соціальних інститутів.	17	21
Разом		68	84

4. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання	Усього балів
1	Опитування Виконання самостійної роботи Виконання завдання у системі moodle znu	Семінарське заняття 1 Виконання завдання до семінару у системі moodle znu Виконання самостійної роботи	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	8
2	Опитування Виконання самостійної роботи Виконання завдання у системі moodle znu	Семінарське заняття 1 Виконання завдання до семінару у системі moodle znu Виконання самостійної роботи	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою	8

			самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	
3	Опитування Виконання самостійної роботи Виконання завдання у системі moodle znu	Семінарське заняття 1 Виконання завдання до семінару у системі moodle znu Виконання самостійної роботи	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Найявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	8
4	Опитування Виконання самостійної роботи Виконання завдання у системі moodle znu	Семінарське заняття 1 Виконання завдання до семінару у системі moodle znu Виконання самостійної роботи	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Найявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	8
5	Опитування	Семінарське заняття 1	5 балів – глибокі і систематичні	8

	<p>Виконання самостійної роботи</p> <p>Виконання завдання у системі moodle znu</p>	<p>Виконання завдання до семінару у системі moodle znu</p> <p>Виконання самостійної роботи</p>	<p>знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція</p> <p>4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	
6	<p>Опитування</p> <p>Виконання самостійної роботи</p> <p>Виконання завдання у системі moodle znu</p>	<p>Семінарське заняття 1</p> <p>Виконання завдання до семінару у системі moodle znu</p> <p>Виконання самостійної роботи</p>	<p>5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція</p> <p>4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	8
7	<p>Опитування</p> <p>Виконання самостійної роботи</p> <p>Виконання завдання у системі moodle znu</p>	<p>Семінарське заняття 1</p> <p>Виконання завдання до семінару у системі moodle znu</p> <p>Виконання самостійної роботи</p>	<p>5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція</p> <p>4 бали – глибокі і систематичні знання</p>	8

			<p>теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	
Усього за змістові модулі	7			60

5. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
екзамен	Тести	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	0,5 балів за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається 40 хвилин і одна спроба	15
	Теоретичне завдання	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	5 балів. Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь – 5 балів . Неповна відповідь з неточностями або нерозкриттями частини питання – 3-4 бали . Неповна і нелогічна відповідь – 1-2 бали .	5
	Індивідуальне завдання	Написання аналітичного огляду. Вимоги до роботи розміщені на сторінці курсу у системі moodle.	20-18 – наявні всі вихідні умови завдання, представлені графічний вигляд та хід всіх розрахунків з кінцевим результатом, зазначена та обґрунтована правильна відповідь на нього; 17-14 – завдання розв'язано частково; обрана менша кількість критеріїв, ніж зазначена в умовах, є логічна та/або розрахункові помилки в ході розв'язання завдання; 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика 9-5 – робота неповна, містить доатстньо кількість логічних та розрахункових помилок, правильна відповідь не визначена; 4-1 – робота представлена лише вихідними умовами та декількому базовими розрахунками.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Баштанник О. Соціологічний інституціоналізм як напрям нового інституціоналізму політичної науки: методологія та її реалізація в українських політологічних дослідженнях. *Грані*. 2020. Т. 23, № 9. С. 5–14. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/2021/Grani/Grani2020n9/5.pdf>.
2. Додонов Р. О. Етапи та джерела інституціоналізації соціології. *Нова парадигма*. Запоріжжя, 2002. Вип. 24. С.164–172.
3. Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства : зб. наук. праць / відп. ред. В. С. Бакіров. Харків : Вид. центр ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2004. 621с.
4. Соціологія: терміни і поняття : навч. енциклопедичний слов.-довід. / редкол.: В. М. Піча (керівник) [та ін.]. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 658 с.

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Іващенко О. Новий інституціоналізм в економічній соціології: теоретичні підвалини дослідницьких можливостей. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2003. № 1. С. 60–70.
2. Лісовицький В. М. Соціологічний інституціоналізм Ф. Перру. *Історія економічних вчень* : навч. посіб. Київ, 2004. С. 172–174.
3. Матусевич В. Соціальний інститут: функція, генеза, структура. *Соціологія : теорія, методи, маркетинг*. 2004. № 4. С.43-56.
4. Партнерська взаємодія у системі інститутів соціальної сфери : зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ніжин, 24 листопада 2020 р.) / за заг. ред. О. В. Лісовця, С. О. Борисюк. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 173 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049162.pdf>.
5. Соціологія та сучасні соціальні трансформації: матеріали XII Міжнар. конф. студентів та молодих науковців (м. Київ, 14-15 листопада 2019 р.) / за ред. А. Петренко-Лисак, Л. Фостер, О. Олійник, Є. Мороз. Київ : Наукова столиця, 2019. 135 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi67/0049470.pdf>.
6. Чернецький Ю. Сучасний інституціоналізм як напрям соціологічного теоретизування. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2003. № 2. С.33–45.
7. Чернецький Ю. Сучасний соціологічний інституціоналізм і "нова економічна соціологія" як напрям дослідження проблем економіки. *Економіка України*. 2004. № 5. С. 62–68.
8. Четверікова Л. О., Привалов Ю. О. Сучасна парадигма метасоціального інституту: історико-теоретичні виміри соціальної держави. Львів : Астролябія, 2007. 152 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Interrogating the Social : A Critical Sociology for the 21st Century / edited by F. Kurasawa. Cham : Palgrave Macmillan, 2017. 296 p. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi65/0048208.pdf>.
2. Introduction to Sociology / E. Strayer, F. Jones, G. Scaramuzzo [et al.]. LOUIS: The Louisiana Library Network, 2022. 723 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi77/0057416.pdf>.
3. Петінова О. Б. Соціологія : навч. посіб. Одеса : ПНПУ, 2019. 308 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0044073.pdf>.
4. Рожанська Н. В., Дрожанова О. М., Онофрійчук О. А. Загальна соціологічна теорія : навч. посіб. Миколаїв : ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0053768.pdf>.

10. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску.

Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За бажанням студентів результати проходження курсів підвищення кваліфікації, стажувань, онлайн-курсів, тощо можуть бути зараховані у якості результату засвоєння відповідного змістового модулю дисципліни.

Комунікація. Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2024-2025 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ:** <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8ggt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

y_banakh@znu.edu.ua Гар

яча лінія:

[\(061\) 227-12-76](tel:+380612271276)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:

<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>